

ЗЕМЛЕУСТРІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Агаманюк О., д.г.н., проф. **Ковальчук І.П.**
Інститут агроєкології і природокористування НААН, м. Київ

При здійсненні землеустрою можливе розв'язання екологічних та економічних проблем на певному територіальному утворенні. Природно-ресурсний потенціал території характеризується сукупністю природних ресурсів, що можуть бути як предметами споживання так і засобами виробництва. Тому детальний аналіз території при здійсненні землеустрою є одним із ключових аспектів при прийнятті проектних рішень.

Питання еколого-економічної оптимізації сільськогосподарського землекористування з допомогою землеустрою висвітлені в наукових працях таких провідних вчених і практиків як Д.С. Добряк, Й.М. Дорош, П.Г. Казьмір, В.М. Кривов, А.Г. Мартин, Л.Я. Новаковський, Р.В. Тихенко, А.М. Третяк та інших.

За період проведення земельної реформи, сільське господарство зазнало значних змін, збільшення кількості землевласників та землекористувачів призвело до трансформаційних процесів в структурі земельних угідь. Складна еколого-економічна ситуація є особливо актуальним питанням для територій сільськогосподарських підприємств. Розбалансована структура земельних угідь, порушена система агроландшафтів, неврахування придатності ґрунтів для вирощування певних сільськогосподарських культур є одними з основних недоліків у використанні сільськогосподарських земель. Зміни в результаті реформування системи сільськогосподарського землекористування та природоохоронні проблеми змушують активізувати роботи із землеустрою пов'язані з організацією території сільськогосподарських підприємств.

На початку будь яких робіт із землеустрою, надзвичайно важливо правильно оцінити потенціал та слабкі сторони територіальної одиниці. Тому при організації та зміні територіального устрою сільськогосподарських підприємств потрібно враховувати значну кількість аспектів. Та відсутність схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень при реорганізації сільськогосподарських підприємств стала основною причиною хаотичного перерозподілу земельних ресурсів, недотримання узгодженості екологічних, економічних і соціальних інтересів суспільства, порушення екологічної збалансованості й стабільності довкілля й агроландшафтів.

Тому сьогодні пріоритетним мають стати роботи з землеустрою які забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь. Однак на сьогодні можна спостерігати, що в товарному сільськогосподарському виробництві не актуальне масове виконання робіт з розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь. Це спричинено певним чином через те, що сучасна аграрна сфера функціонує в ринковому середовищі, коли вибір управлінських дій повністю належить власникам господарств. Функції держави є встановлення еколого-правових обмежень землекористування та визначення й застосування економічних стимулів і санкцій, насамперед з метою охорони земель.

Враховуючи вищезазначене на сучасному етапі земельної реформи для подолання негативних наслідків слід додати до землеустрою сільськогосподарських підприємств більш оновленого характеру. Із завершенням масового виконання робіт щодо приватизації земель сільськогосподарського призначення є необхідним обґрунтування землевпорядної документації в сільськогосподарських підприємствах. Таке обґрунтування повинно здійснюватись на оновленій законодавчій і методичній основі, яка б враховувала сучасні реалії ринкових економічних відносин. Та на сам перед сучасний землеустрій сільськогосподарських підприємств повинен включати в себе наступні аспекти:

- забезпечення екологічних пріоритетів землекористування;
- раціональне використання сільськогосподарських угідь для стабільного виробництва сільськогосподарської продукції;
- максимальне врахування місцевих агрокліматичних умов, фізико-хімічних властивостей ґрунтового покриву при визначенні структури посівних площ, дотримання правил сівозміни;
- забезпечення заходів попередження водної і вітрової ерозії ґрунтів, інших факторів їх деградації;
- встановлення відповідного правового режиму господарської діяльності щодо регулювання розміщення сільськогосподарських культур на орних землях.